

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 44

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 07. detsember 2015

Algus 11.10, lõpp 12.50

Juhataja: Aivar Kokk

Protokollija: Terle Kask

Võtsid osa: Monika Haukanõmm, Helmen Kütt, Jüri Jaanson, Liina Kersna, Maire Aunaste, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev, Vilja Savisaar-Toomast, Aimi Kaldre (nõunik-sekretariaadijuhataja), Heidi Barot (nõunik), Helgi Kundla (nõunik)

Puudus: Dmitri Dmitrijev

Kutsutud: Eesti Haigekassa juhatuse esimees Tanel Ross, juhatuse liige Mari Mathiesen, kliendisuhtluse osakonna juhataja Terje Kalamees ja Harju osakonna direktor Ado Viik, Eesti Ametiühingute Keskliidu esimees Peep Peterson ja kommunikatsioonijuht Kaili Uusmaa, Tööandjate Keskliidu õigusnõunik Piia Simmermann ja analüütik Raul Aron, Poliitikauuringute Keskuse Praxis töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Märt Masso, Sotsiaalministeeriumi tööala asekanstler Egle Käärats

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine.
2. Eesti Ametiühingute Keskliidu kollektiivne pöördumine esimeste haiguspäevade hüvitamise taastamiseks.
3. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (73 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.
4. Sotsiaalseadustiku üldosa seaduse eelnõu (93 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.
5. Sotsiaalhoolekande seaduse eelnõu (98 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.

1. Nädala töökava kinnitamine.

Komisjon vaatas üle käesoleva nädala töökava projekti. Eesti Keskerakonna fraktsiooni liige tegi ettepaneku lükata teisipäeval päevakorras olev lesepensionari seaduse eelnõu 110 SE nädala võrra edasi ja arutada seda 15.12.2015 komisjoni istungil.

Otsustati:

- 1.1 Kinnitada nädala töökava, arvestades komisjonis tehtud ettepanekut (konsensus).

2. Eesti Ametiühingute Keskliidu kollektiivne pöördumine esimeste haiguspäevade hüvitamise taastamiseks.

Komisjonis arutati Eesti Ametiühingute Keskliidu kollektiivset pöördumist esimeste haiguspäevade hüvitamise taastamiseks. Istungil osalesid Eesti Haigekassa, Eesti Ametiühingute Keskliidu, Poliitikauuringute Keskuse Praxis, Sotsiaalministeeriumi ja Eesti Töandjate Keskliidu esindajad. Viimati arutas komisjon kollektiivset pöördumist 24. augusti istungil Pärnus. Komisjon küsis arvamused ka Riigikogu fraktsioonidelt.

Ametiühingute Keskliidu esindaja märkis, et esialgsed ettepanekud katteallikate osas on tänaseks tehtud ning vahepeal on valminud ka Praxise analüüs. Ta lisas, et haiguspäevade hüvitamist on vaja muuta paindlikumaks ning hüvitise maksmise võiks taastada alates teisest päevast, nii nagu see oli enne muudatust 2009 aastal. Samuti võiks kaaluda ka osalist töötamist haiguse ajal, kui arst seda lubab ja töökorraldus võimaldab. Sellisel juhul tuleb vaadata aga ka seda, et uut süsteemi üht- või teistpidi kurjasti ära ei kasutataks ja inimesed oma haigused siiski võimalikult korralikult välja raviks.

Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Märt Masso tutvustas komisjonile analüüsi, mille eesmärgiks oli anda hinnang töövõimekao, sealhulgas tööõnnetuste ja kutsehaiguste tagajärjel tekkinud töövõimekao hüvitamise süsteemile Eestis. Analüüsi seda, kuidas toimub teistes Euroopa Liidu riikides töövõimekao hüvitamine, mida meil on neilt õppida ning mida oleks põhjust Eesti süsteemi üle kanda.

Oma ettekandes tõi Märt Masso välja, et teiste riikide kogemuse põhjal on töövõimekao hüvitamise süsteemis võimalik rakendada meetmeid, millega on võimalik ennetada tööst põhjustatud terviseprobleeme. Ta märkis, et oluline on ennetada tööst põhjustatud vigastusi ja tervisekahjustusi. Samuti tuleks tagada piisav sissetulek, mis samas motiveerib töötama ning toetada tuleks ka täiendavate meetmetega tööle jäämist ja varajast tööle naasmist töövõime languse ajal. Eesti süsteemile üldist hinnangut andes tuleb aga tõdeda, et meie süsteem keskendub eelkõige töötajale töökäetuse ajal hüvitise maksmisele ning süsteemis ei rakendata meetmeid tööst põhjustatud vigastuste ja terviseprobleemide ennetamiseks või töötaja tööle jäämise ja tööle naasmise toetamiseks.

Ta lisas, et kaaluda võiks töandja makstavat haigushüvitise aja pikendamist viielt päevalt 30-le. Töandja kohustuste suurendamisega peaks kaasnema sotsiaalmaksu alandamine ning soodustused töötajate tervisekulude kandmisel. Samuti võiks võimaldada ka haiguslehe kehtivuse ajal töötamist, kui arst seda lubab ja töökorraldus võimaldab. Kuigi on haigusi, mille puhul ei tohigi töötada, siis on ka selliseid, mille ajal ei saa otseselt tööl käia või ei ole võimalik täie koormusega töötada, kuid osaline töötamine haigust ei süvenda. Osaline töötamine eeldab aga kindlasti arsti kinnitust, et osaline töö ei ole tervisele kahjulik.

Eesti Haigekassa esindaja sõnul on õige aeg ajutise töövõimetuse hüvitamise süsteemi üle vaatamiseks. Ta lisas, et pärast 24. augustil toimunud komisjoni istungit on Haigekassa juhatus mitmel korral antud teemat arutanud. Samuti on Praxise poolt tehtud analüüsi ettepanekud ja järeldused igati asjakohased.

Töandjate Keskliidu esindaja nõustus, et praegune haigushüvitiste süsteem vajab muutmist. Samas peaks töandjate suurte lisakohustustega kaasnema ka sotsiaalmaksu märgatav langetamine ning soodustused ettevõtjatele, kes töötajate tervisesse panustavad.

Sotsiaalministeeriumi esindaja märkis, et lisaks Praxise analüüsile on tellitud ka Rakendusuringute Keskuse Centar uuring. Ta lisas, et mõlemas uuringus leidis toetust mõte, et kaaluda võiks lahendust, mis võimaldab haiguslehel olijatel soovi korral osalise koormusega töötada, kui arst seda lubab ning tema töökohta ja töötingimusi on võimalik vastavalt kohendada.

Komisjoni liikmed kuulasid Praxise analüüsi tutvustuse ja esindajate arvamused ära ning esitasid täiendavaid küsimusi. Komisjonis tunti huvi, kas analüüsitud on ka seda, milline võiks olla mõju tööandja ja töövõtja vahelisele suhtele süsteemis, kus kindlustuse sissemaksed on otseselt või kaudselt seotud töötaja tervise või töövõimega. Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik Märt Masso vastas, et selline võimalik negatiivne mõju on analüüsis välja toodud. Ta lisas, et tööandja vastutuse suurendamine võib panna tööandjaid inimeste värbamisel valima terveid töötajaid.

Küsiti ka, kui palju on praegu tööandjaid, kes analüüsivad töökatkestuse põhjuseid. Vastusega selgitati, et kui võrrelda Eestit teiste riikidega, siis meil on oluliselt vähem tööandjaid, kes realselt analüüsivad töökatkestuste põhjuseid või rakendavad mingeid meetmeid selleks, et töötaja peale töökatkestust kiiresti tööle naaseks. Lisaks on küsimus selles, kuidas riik saaks tööandjate ja töötajate käitumist muuta ehk milliste meetmetega motiveerida tööandjat töökatkestuse põhjuseid analüüsima ja motiveerima töötajale pakkuma toetavaid meetmeid, et töötaja saaks kiiremini tööle naasta. Selliseid meetmeid Eesti tööandjate käitumise mõjutamiseks on rohkelt, kuid küsimus on selles, millist neid rakendada, et käitumuslikud muutused ka tekiksid.

3. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (73 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.

Otsustati:

3.1 Kiita heaks kolmanda lugemise tekst ja esitada ettevalmistatud tekst Riigikogu täiskogule (konsensus).

4. Sotsiaalseadustiku üldosa seaduse eelnõu (93 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.

Otsustati:

4.1 Kiita heaks kolmanda lugemise tekst ja esitada ettevalmistatud tekst Riigikogu täiskogule (konsensus).

5. Sotsiaalhoolekande seaduse eelnõu (98 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks.

Eelnõu vastutav ametnik selgitas komisjonile, et olulisim muudatus võrreldes teise lugemise tekstiga on jõustumissätete tehniline täiendamine. Riigikogu menetluses oleva välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (70 SE) teisel lugemisel muutis kultuurikomisjon eelnõu jõustumise aega. Eelnõu jõustub 2016. aasta 18. jaanuaril. Seetõttu tuleb sotsiaalhoolekande seaduses need sätted, mis on seotud välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise seaduse muudatustega samuti jõustada 2016. aasta 18. jaanuaril.

Otsustati:

5.1 Kiita heaks kolmanda lugemise tekst ja esitada ettevalmistatud tekst Riigikogu täiskogule (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0).

(allkirjastatud digitaalselt)
Aivar Kokk
Juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Terle Kask
Protokollija